

Nieuwsbrief

Cultuurgoeederen Tweede Wereldoorlog

In deze *Nieuwsbrief* informeren wij u over activiteiten van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) op het gebied van cultuurgoeederen die in Nederland voor of tijdens de Tweede Wereldoorlog geroofd, geconfisqueerd of onder dwang verkocht zijn. Ook verwijzen wij naar interessante informatie van de organisaties waarmee we nauw samenwerken, zoals de Restitutiecommissie en het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies.

Schilderij *Vechtende kaartspelers* terug naar erven Meijer Marcus van Praag

De Staatssecretaris Cultuur en Media, Fleur Gräper-van Koolwijk, besloot in maart tot restitutie van het schilderij *Vechtende kaartspelers* (kunstenaar onbekend) aan de erven Meijer Marcus van Praag. Zij volgt hiermee het advies van de Restitutiecommissie. De commissie concludeert op basis van onderzoek door het Expertisecentrum Restitutie (ECR) dat de Joodse antiquair Meijer Marcus van Praag het schilderij vanuit zijn privécollectie in oktober 1941 verkocht aan kunstverzamelaar A.C.N. van der Sloot. Deze verkoop hield verband met de maatregelen van de bezetter tegen Joodse burgers en kwam voort uit lijfsbehoud. Daarmee is het voldoende aannemelijk geworden dat Van Praag het bezit van het schilderij onvrijwillig

Onbekend, *Vechtende kaartspelers*, onbekend jaar, inv. nr. NK3533

verloor door omstandigheden die direct verband houden met het naziregime. Lees hier het [advies Van Praag](#) en het [nieuwsbericht](#) van de Restitutiecommissie.

Winnaar Scriptieprijs Cultuurgoeederen 1933-1945 bekend!

Op 10 april werd in het Noordbrabants Museum Jesse Breet verkozen tot winnaar van de scriptieprijs Cultuurgoeederen 1933-1945! Uit negen inzendingen koos de jury [drie finalisten](#) die kans maakten op de scriptieprijs. De jury was onder de indruk van de wijze waarop Jesse onderzoek deed naar gewone mensen en alledaagse objecten. Dat maakt de onteigening en roof heel tastbaar. [Jesse wint een geldprijs](#) voor een eigen in te vullen ontwikkeldoel en mag zijn onderzoek publiceren als artikel of blog via de kanalen van de RCE. Leah Niederhausen en Eleonore Thole vielen voor hun scripties ook in de prijzen.

FOTO: BRAM PETRAEUS

V.l.n.r. Eléonore Thole, Jesse Breet en Leah Niederhausen

Washington Principles

Dinsdag 5 maart zijn op een conferentie in Washington door Secretary of State van de Verenigde Staten, Anthony Blinken, [best practices](#) gepresenteerd voor de implementatie van de Washington Principles. Deze zijn een initiatief van de US Special Envoy for Holocaust Issues, Ellen Germain, in samenwerking met de World Jewish Restitution Organization, om het 25-jarig bestaan van de Washington Principles te markeren. Het Ministerie van OCW staat voor een volledige implementatie van de Washington Principles, zoals neergelegd in het restitutiebeleid.

Ronde Tafel Cultuurgoeederen en WOII – De toekomst van rechtsherstel: objecten met heimwee

Op 25 maart vond de eerste Ronde Tafel plaats in de Glazen Zaal, onderdeel van de Portugese synagoge in Den Haag. Dave Heilbron (CJO), Emile Schrijver (JCK), Judith Zilversmit (Parool) en Christianne Mattijsen (Min.OCW) gingen in gesprek over de toekomst van rechtsherstel. Deze Ronde Tafel is de eerste in een serie van drie Ronde Tafelgesprekken over huidige en toekomstige vraagstukken rondom restitutie cultuurgoeederen en WOII; een van de activiteiten die de RCE organiseert om stil te staan bij het 25-jarig bestaan van het Restitutiebeleid Cultuurgoeederen en WOII in Nederland. Een reflectie op de bijeenkomst is [hier te lezen](#).

Onbekend, Kabinetkast, 1765. Inventarisnummer NK259, 233 x 172 x 66 cm

Hulp bij herkomst

Een kabinetkast, ook wel een vitrinekast genoemd, is een typisch Nederland meubelstuk. Vanaf de 16^e eeuw werd dit type kast populair in Nederland. Kenmerkend voor Nederlandse kabinetkasten zijn de tweedeurs bovenkast en de drie laden in de onderkast en de rijkelijk versierde en kunstig bewerkte buitenkant. Een [18^e-eeuwse kabinetkast](#) is het onderwerp van [Hulp bij herkomst](#), de blogreeks over de zoektocht naar de herkomst van de NK-collectie.

Handreiking herkomstonderzoek naar cultuuroederen 1933-1945 beschikbaar

Het uitvoeren van onderzoek naar de herkomst van cultuuroederen is een verantwoordelijkheid voor iedereen die deze objecten verwerft of al in beheer of bezit heeft. Deze [Nederlandstalige handreiking](#) geeft een overzicht van een aantal basistappen voor het doen van herkomstonderzoek naar cultuuroederen met betrekking tot de Tweede Wereldoorlog.

Restitutieprocedures inzichtelijk gemaakt

Cultuuroederen waarvan het hoogstwaarschijnlijk of zeker is dat ze tussen 1933 en 1945 geroofd, geconfisqueerd of onder dwang verkocht zijn, kunnen onder het huidige restitutiebeleid teruggegeven worden aan de oorspronkelijke eigenaar of diens erfgenamen. Hiervoor zijn verschillende procedures die in [infographics op de website](#) worden toegelicht.

IN HET KORT

- > Oud-voorzitter Willibrord Davids van de Restitutiecommissie overleden [In memoriam - Restitutiecommissie](#)
- > Promovendi op het Podium Floris Kunert - De hernieuwde aandacht voor de restitutie van 'roofkunst' [Promovendi op het podium #1 Floris Kunert \(nieuwe datum\) - Verzetsmuseum](#)
- > In de [Erfgoedmonitor](#) zijn actuele cijfers verschenen over de restitutie cultuuroederen 1933-1945
- > Op 3 april organiseerde het CJO voor de eigen achterban een bijeenkomst in het Rijksmuseum. De RCE gaf toelichting op het restitutiebeleid en huidige herkomstonderzoek.
- > Op de [Kennisbank](#) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zijn verdiepende artikelen te lezen over cultuuroederen die in de periode 1933-1945 zijn geroofd, geconfisqueerd, afgestaan of verkocht. De komende tijd volgen meer artikelen.

Workshop Herkomstonderzoek Cultuuroederen WOII

Aan het begin van dit jaar hebben Annelies Kool en Perry Schrier, adviseurs cultuuroederen WOII, een workshop Herkomstonderzoek gegeven voor medewerkers van het RKD - Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis. Het RKD bevat relevante archieven voor herkomstonderzoek waarover vragen kunnen binnenkomen. Tijdens deze workshop zijn drie objecten nauwkeurig onderzocht en werd herkomstonderzoek stap voor stap uitgelegd. De RKD'ers kunnen met de opgedane inzichten onderzoekers en anderen geïnteresseerden goed op weg helpen bij hun onderzoek of doorverwijzen naar andere instanties.

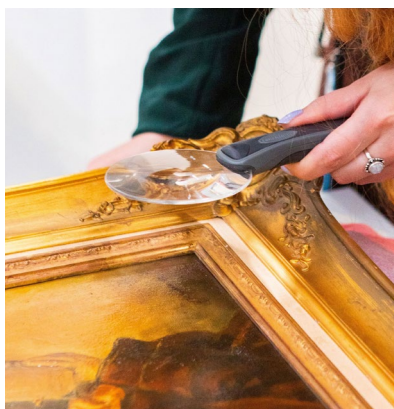

FOTO: CATHARINA GERITSEN

Vragen of een verzoek indienen?

Bent u op zoek naar informatie over restitutie of de NK-collectie? De RCE is het eerste aanspreekpunt voor mogelijke rechthebbenden en collectiebeheerders over restitutiebeleid, procedures en herkomstonderzoek om het indienen van een restitutieverzoek te vergemakkelijken. Onderzoekers kunnen advies vragen over het doen van herkomstonderzoek en doorverwezen worden naar beschikbare archieven en organisaties die daarbij behulpzaam kunnen zijn. Informatie ontsluiten wij onder ander via onze [website](#). Hier leest u ook hoe u een restitutieverzoek kunt indienen. Belanghebbenden, musea, onderzoekers, studenten en andere geïnteresseerden met vragen kunnen mailen naar restitutie@cultureelerfgoed.nl.

Wij helpen u graag.

Abonneren

Wilt u op de hoogte blijven van ontwikkelingen op het gebied van Cultuuroederen Tweede Wereldoorlog en restitutie? U kunt zich [hier aanmelden](#) voor de Nieuwsbrief.

AGENDA

- > **20 juni** [Ronde Tafel Roofkunst en Musea](#)
- > **12 september** [Symposium](#) De Toekomst van Restitutie Cultuuroederen en WOII